

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Н. І. Дичка

кандидат педагогічних наук

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

В сучасних умовах технологічність стає домінуючою характеристикою діяльності людини. Це означає перехід на якісно новий ступінь ефективності й оптимальності. Освітня політика держав акцентує увагу на розвитку особистості, її якостей, талантів і здібностей.

Група американських педагогів і психологів під керівництвом Б. Блума розробила загальні способи і правила чіткого формулювання та впорядкування педагогічних цілей. У 1956 р. вийшла у світ "Таксономія", частина, в якій було описано цілі пізнавальної (когнітивної) області [2]. Поняття "таксономія" у перекладі з грецької означає "розміщення у порядку". Розробкою точнішої базової концепції таксономії розумових навичок займалися декілька когнітивних психологів. Лорин Андерсон і Д. Кратволь та його колеги запропонували оновлену версію таксономії Блума, яка враховує ширший набір чинників, що чинять вплив на викладання та навчання [1]. Таксономія налічує шість рівнів розумових навичок, які розташовані від найпростішого до найскладнішого: запам'ятовування, розуміння, використання, аналіз, оцінювання і створення. У новій таксономії найвищим компонентом є створення, яке вимагає вмінь генерувати, планувати та створювати щось нове: статті, коментарі, блоги, радіо/телепередачу, оповідання, проекти, дизайни, презентації, опис винаходів тощо.

Для правильного формулювання інструкцій до вправ кожного рівня були запропоновані дієслова-інструкції. Рівень запам'ятовування – це використовування пам'яті для отримання визначень, фактів чи списків, для переказу чи отримання матеріалу. Завдання на запам'ятовування формуються за допомогою дієслів: *визначати, описувати, розпізнавати, позначити,*

скласти список, сполучити, назвати, окреслити, пригадати, розпізнати, відібрати, констатувати. Показником рівня розуміння може бути перетворення матеріалу з однієї форми вираження на іншу передбачення студентом подальшого розвитку явищ, подій. Завдання на розуміння формуються за допомогою дієслів: *пояснити, інтерпретувати, перетворити, розпізнати, класифікувати, трансформувати, візуалізувати, навести приклади.* Категорія рівня запам'ятовування означає вміння використовувати вивчений матеріал у конкретних умовах і нових ситуаціях. Завдання на використання формуються за допомогою дієслів: *вирішити проблему, проілюструвати, обчислити застосувати, встановити співвідношення, модифікувати, використати на практиці, продемонструвати, зіграти у ролях.* Категорія аналізу означає вміння поділити матеріал на складові частини. Вона передбачає знаходження частин цілого, виявлення взаємозв'язків між ними, усвідомлення принципів організації цілого. Завдання на аналіз формуються за допомогою дієслів: *проаналізувати, диференціювати, виокремити, протиставити, порівняти, категоризувати, зобразити схематично, знайти відповідність.* Категорія оцінювання означає вміння оцінювати значення матеріалу. Критерії можуть визначатися самими студентами чи пропонуватися викладачем. Завдання на оцінювання формуються за допомогою дієслів: *оцінити, обрати найважливіше, встановити головне, порівняти, розсудити, відстояти (думку), рецензувати, критикувати, виправдати, дебатовати, аргументувати.* Категорія створення означає вміння створити власну структуру для формування узгодженого або функціонального цілого; реорганізувати елементи в новий шаблон або структуру шляхом генерування, планування або продукування. Завдання на створення формуються за допомогою дієслів: *створити, скласти, спланувати, розробити, сформулювати, написати.*

Згідно з таксономією Б. Блума під час планування занять викладач повинен пропонувати вправи та завдання, які б вивели студентів на найвищі рівні когнітивних процесів. На кожному етапі викладач формулює цілі навчання, але не з погляду педагога, як дидактичні цілі (формувати,

удосконалювати, тощо), а з погляду студента, як очікувані результати діяльності (outcomes) (студент умітиме, зможе тощо). Отже, говорячи про результати діяльності студентів та беручи до уваги (як приклад) мету навчання – створення англomовної специфікації вимог до програмного забезпечення (ПЗ), на кожному з рівнів пізнавальної діяльності студенти ІТ-спеціальностей зможуть робити певні дії. Приклади вправ для рівнів пізнання взято з дисертаційного дослідження, присвяченого навчання написання англomовної специфікації вимог до програмного забезпечення [3].

Levels	Students will be able to:
Remembering	<ul style="list-style-type: none"> – відбирати лексику, граматичні структури, пунктуацію, орфографію, засоби міжфразового зв'язку, властиві професійно орієнтованому ПМ; – відбирати стандарти, потрібні для створення специфікації на виконання програмної розробки.
Understanding	<ul style="list-style-type: none"> – розуміти, як культура створення специфікації в професійному англomовному середовищі відрізняється від українomовного.
Applying	<ul style="list-style-type: none"> – взаємодіяти у типових професійних ситуаціях під час написання специфікації; – вступати у соціальні ситуації і керувати ними; – оформлювати специфікацію вимог до ПЗ відповідно до вимог міжнародних стандартів IEEE; – забезпечувати відповідність стилю і жанру тексту специфікації вимог до ПЗ.
Analyzing	<ul style="list-style-type: none"> – порівнювати та класифікувати специфікації вимог до ПЗ
Evaluating	<ul style="list-style-type: none"> – оцінювати англomовну специфікацію вимог до ПЗ
Creating	<ul style="list-style-type: none"> – розробляти специфікацію вимог до власного ПЗ

Таке планування занять має переваги. На думку прихильників таксономії ефективність навчання краща у тих викладачів, які розробляють матрицю цілей і користуються формулюваннями завдань, які пропонуються авторами таксономії. Знаючи блумівські рівні розвитку когнітивної сфери студентів, викладач може зорієнтуватися, які з його студентів здатні до застосування, аналізу, синтезу матеріалу, а які ще знаходяться на нижчих рівнях “запам’ятовування” і “розуміння.” Якщо з плином часу більшість студентів залишається на цих нижчих рівнях засвоєння матеріалу, викладачеві час подумати, чи правильна його навчальна тактика, чи дійсно він розвиває у своїх студентів розумові процеси вищих рівнів.

Сперечатися про цінність класифікації педагогічних цілей Б. Блума можна безкінечно. Але ми бачимо що таксономія не втрачає своєї актуальності.

Література:

1. Anderson, L. & Krathwohl, D. R. A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessment: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. – New York: Longman, 2001. – 336 p.
2. Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. – New York: Longman, 1984. – 207 p.
3. Дичка Н. І. Методика навчання англomовного професійно орієнтованого писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційних технологій : дис...канд. пед. наук : 13.00.02 / Н. І. Дичка. – К., 2016. – 307 с.